

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΠΜΣ Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και
Θρησκευτικός Πλουραλισμός (ΟΡΘ)**

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ακαδημαϊκό έτος 2023-2024

Πάτρα

Ημερομηνία 20-05-2025

Η παρούσα έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Προγράμματος Σπουδών «Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός» αποτελεί τμήμα της ετήσιας έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και ακολουθεί τη διάρθρωσή της.

Α' μέρος: Αποτύπωση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός (ΟΡΘ)»

Στοιχεία Ίδρυσης κι εξέλιξης του ΠΣ, Σκοπός, Μαθησιακά αποτελέσματα, web site του ΠΣ και στοιχεία ΔΠΣ

Σκοπός του Προγράμματος είναι η σύγχρονη προσέγγιση των θεμάτων που αφορούν στην ιστορική πορεία και εξέλιξη των μορφών της Ορθόδοξης Χριστιανικής θεολογικής σκέψης και δράσης στο πλαίσιο των πολυπολιτισμικών και πολυθρησκευτικών κοινωνιών. Επιπλέον, σκοπός του είναι η παροχή εξειδικευμένων γνώσεων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων, ώστε οι απόφοιτοι/ες να είναι ικανοί να αξιοποιήσουν τα ερευνητικά δεδομένα για την κατανόηση των τρόπων χρήσης των μορφών αυτών από το ιστορικό γίνεσθαι της εκάστοτε εποχής. Το ΠΜΣ ιδρύθηκε το 1998 (ΦΕΚ ίδρυσης 1246/Β/1998) και διαμορφώθηκε στη σημερινή του μορφή το 2018 (ΦΕΚ επανίδρυσης 2009/Β/2018).

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του Προγράμματος, οι φοιτητές/τριες, τόσο σε επίπεδο γνώσεων, όσο και σε επίπεδο δεξιοτήτων θα είναι σε θέση να κατανοούν και να ερμηνεύουν:

- Τις ιστορικές απαρχές του Χριστιανισμού και τις σχέσεις του με τα ευρύτερα κοινωνικοπολιτικά και φιλοσοφικά περιβάλλοντα.
- Τη διαμόρφωση των κυρίαρχων θρησκευτικών αντιλήψεων (δογμάτων) και τις διαφοροποιήσεις τους στο εσωτερικό των θρησκευτικών κοινοτήτων.
- Την Ορθόδοξη Χριστιανική παράδοση και το ρόλο της στη διαμόρφωση των επί μέρους εθνικών Εκκλησιών, αλλά και την ανάπτυξη των Διορθοδόξων σχέσεων.
- Την επιρροή του Χριστιανισμού στη λειτουργία των κοινωνικών θεσμών και των πολιτισμικών παραδόσεων.
- Τις ιστορικές σχέσεις του Χριστιανισμού με άλλες θρησκείες, όπως την Εβραϊκή και το Ισλάμ, αλλά και τις σχέσεις των Ορθόδοξων εκκλησιών με τη Ρωμαιοκαθολική εκκλησία και τις Προτεσταντικές θρησκευτικές κοινότητες και εκκλησίες.
- Τη διαλεκτική συνάντηση της Ορθόδοξης θεολογίας με σύγχρονα επιστημονικά, φιλοσοφικά και κοινωνικά ρεύματα.

Website του ΠΜΣ ΟΡΘ <https://www.eap.gr/education/postgraduate/annual/orthodox-christian-theology/>

Πιστωτικές Μονάδες ECTS Προγράμματος Σπουδών: 120

Η ελάχιστη διάρκεια φοίτησης είναι δύο (2) ακαδημαϊκά έτη.

Ταξινόμηση σύμφωνα με τον κώδικα ISCED-2011 της Unesco

- με βάση τον τομέα εκπαίδευσης: 22 Humanities
- με βάση το επίπεδο σπουδών: 7

Ταξινόμηση σύμφωνα με τον κώδικα ISCED-2013 της Unesco

- με βάση τον τομέα εκπαίδευσης: 0221-Religion & Theology

Διευθύντρια του ΜΠΣ ΟΡΘ: Μπολιάκη Ελένη, Καθηγήτρια ΣΑΕ, με γνωστικό αντικείμενο στον

Ελληνικό Πολιτισμό και τη Θρησκεία.

Η ανταπόκριση του Προγράμματος στις απαιτήσεις της κοινωνίας

Το ΠΜΣ ανταποκρίνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στις απαιτήσεις της κοινωνίας, όπου το ζήτημα της διά βίου μάθησης αποκτά ολοένα μεγαλύτερη σημασία.

Η διαδικασία ελέγχου της ανταπόκρισης είναι η αναλογία αιτούντων / εισακτέων, ωστόσο αυτή αποτελεί μόνο ένδειξη, ισχυρή όμως.

Το ΠΜΣ αξιολογείται κάθε χρόνο σε πολλά επίπεδα από τη Μονάδα Αξιολόγησης του ΕΑΠ, με τρόπο αποτελεσματικό. Αξιολογείται το υλικό, οι διδάσκοντες, ο τρόπος διδασκαλίας, οι συντονιστές του ΠΜΣ, η υποστήριξη από τις διοικητικές υπηρεσίες. Επίσης, γίνεται αξιολόγηση μέσω των τακτικών συσκέψεων των Ομάδων Διδακτικού Προσωπικού (ΟΔΠ) και των Συντονιστών του ΠΜΣ.

Δημοσιοποίηση του Προγράμματος Σπουδών

Η δημοσιοποίηση του Προγράμματος γίνεται κεντρικά από τις διοικητικές υπηρεσίες του ΕΑΠ, μέσω των εντύπων του Πανεπιστημίου, των ιστοσελίδων του, των κοινωνικών δικτύων του και των δελτίων τύπου που αποστέλλονται σε ΜΜΕ, φοιτητές/τριες και ενδιαφερόμενους/ες.

Σημαντικές δράσεις προβολής, είναι η υποδοχή των πρωτοετών, η διεξαγωγή ενημερωτικών webinars προς ενδιαφερόμενους/ες υποψήφιους/ες φοιτητές/τριες Προγραμμάτων Σπουδών και η συμμετοχή στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης.

Παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων

Η παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων τα προηγούμενα χρόνια δεν γινόταν με συστηματικό τρόπο διότι δεν υπήρχε σε λειτουργία το Γραφείο Διασύνδεσης, ενώ η παλαιότερη δομή ΔΑΣΤΑ αδρανοποιήθηκε. Το 2021 το ΓΔ ενεργοποιήθηκε εκ νέου (<https://career.eap.gr/>) και αναπτύσσεται με στόχο να μπορεί να προσφέρει συστηματική παρακολούθηση των αποφοίτων όλων των ΠΣ του Ιδρύματος σε μεγάλο βάθος χρόνου. Επίσης ιδρύθηκε και Δίκτυο Αποφοίτων (<https://alumni.eap.gr/>), του οποίου σκοπός είναι η ενίσχυση των σχέσεων και η βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχει το Πανεπιστήμιο στους αποφοίτους του, μέσα από την ενίσχυση δεσμών αλληλεπίδρασης και συνεργασίας μαζί τους, όπως και την ανάπτυξη δράσεων και πρωτοβουλιών στην κατεύθυνση συνεχούς υποστήριξης της επαγγελματικής εξέλιξης αυτών, καθώς και ευκαιριών για επαγγελματική και ακαδημαϊκή ανάπτυξη.

Διαδικασία επιλογής φοιτητών/τριών

Η διαδικασία επιλογής καθορίζεται από το ΕΑΠ, είναι η ίδια για όλα τα Προπτυχιακά και Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών και βασίζεται σε ανοικτή προς τους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Γίνονται δεκτοί/ές απόφοιτοι/ες ΑΕΙ και ΑΤΕΙ όλων των Επιστημονικών Πεδίων. Για την παρακολούθηση του Προγράμματος είναι απαραίτητη η πιστοποιημένη επάρκεια της Αγγλικής ή της Γαλλικής γλώσσας επιπέδου τουλάχιστον Β2. Για τους αλλοδαπούς κρίνεται υποχρεωτική η Βεβαίωση Ελληνομάθειας, η οποία χορηγείται από το Διδασκαλείο της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

Όλα τα στάδια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών/τριών δημοσιεύονται με σχετικές ανακοινώσεις

στην κεντρική ιστοσελίδα του ΕΑΠ.

Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών

Η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του ΠΜΣ κρίνονται ιδιαιτέρως επιτυχείς.

Τα μαθήματα κορμού καταλαμβάνουν το 100% των απαιτήσεων. Όλα τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά.

Με τον τρόπο που είναι δομημένα τα δώδεκα εγχειρίδια του Προγράμματος μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι οι κατηγορίες μαθημάτων γνώσεων υποβάθρου, επιστημονικής περιοχής, γενικών γνώσεων και ανάπτυξης δεξιοτήτων ευρίσκονται σε στενή αμοιβαία συνάφεια.

Η διδασκαλία είναι μόνο θεωρητική, λόγω της υφής του γνωστικού αντικείμενου.

Η οργάνωση και ο συντονισμός των ΘΕ γίνεται από τον Συντονιστή της. Ορισμένες επικαλύψεις εμφανίζονται. Τα κενά ύλης που μπορεί να προκύψουν καλύπτονται με επιπλέον βιβλιογραφία που δίνεται κυρίως ψηφιακά, αλλά και με σημειώσεις των διδασκόντων. Οι σχετικές διαδικασίες επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης ευρίσκονται σε ικανοποιητικό στάδιο.

Το σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων ορίζεται με βάση τις γνώσεις που αποκτούν οι φοιτητές/τριες κατά την μετάβασή τους από ενότητα σε ενότητα. Το σύστημα αυτό είναι ιδιαίτερα λειτουργικό.

Συγκεκριμένα οι θεματικές ενότητες είναι η κάτωθι:

Η ιστορική πορεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας και Θεολογίας στο Ευρύτερο Θρησκευτικό και Πολιτισμικό Περιβάλλον (Υστερη Αρχαιότητα-18ος αιώνας) ΟΡΘ50

Η Πίστη και το Βίωμα της Ορθόδοξης Εκκλησίας σε σχέση με άλλες Χριστιανικές Παραδόσεις ΟΡΘ 60

Η Ορθόδοξη Εκκλησία και Θεολογία από τον 19ο στον 21ο αιώνα και η σύγχρονη Θρησκευτική πραγματικότητα ΟΡΘ 51

Η Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και ο Σύγχρονος Άνθρωπος ΟΡΘ 61

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία ΜΔΕ.

Το πρώτο (1^ο) έτος, αν επιλεγεί μία (1) ΘΕ πρέπει να είναι η ΟΡΘ50, ενώ αν επιλεγούν δύο (2) ΘΕ πρέπει να είναι οι ΟΡΘ50 και ΟΡΘ60. Αν επιλεγούν τρεις (3) ΘΕ θα πρέπει να είναι και η ΟΡΘ51 (είτε έχοντας ολοκληρώσει τις ΟΡΘ50 και ΟΡΘ60, είτε παρακολουθώντας τις ΘΕ ταυτόχρονα).

Στο δεύτερο (2^ο) έτος, για να επιλεγεί η ΟΡΘ61 πρέπει να έχει ολοκληρωθεί τουλάχιστον μία (1) από τις ΘΕ του πρώτου έτους. Μπορεί να δηλωθεί η ΜΔΕ είτε ταυτόχρονα με την ΟΡΘ61 είτε μετά την ολοκλήρωσή της. Η παρουσίαση της ΜΔΕ πραγματοποιείται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση και των τεσσάρων (4) ΘΕ. Κατά τη διαδικασία δήλωσης ΘΕ πρέπει να εξαντλούνται πρώτα οι ΘΕ προηγούμενου έτους και κατόπιν να γίνεται η δήλωση ΘΕ επόμενου έτους.

Προκειμένου να ολοκληρωθεί το Πρόγραμμα σε δύο ακαδημαϊκά έτη, θα πρέπει να ολοκληρωθούν επιτυχώς κατά το πρώτο έτος σπουδών τρεις (3) ΘΕ και κατά το δεύτερο έτος σπουδών μία (1) ΘΕ παράλληλα με τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, σύμφωνα με τις παραπάνω οδηγίες.

Πίνακας 1. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός (ΟΡΘ)

Θεματική Ενότητα	Κωδικός ΘΕ	Έτος Σπουδών	Μονάδες ECTS	Θεωρητική / Εργαστηριακή	Κορμού/ Επιλογής	Προαπαιτούμενες ΘΕ	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ), Εργαστήριο (Ε), Ομαδική Συμβουλευτική Συνάντηση (ΟΣΣ)	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών ΣΑΕ
Η ιστορική πορεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας και Θεολογίας στο Ευρύτερο Θρησκευτικό και Πολιτισμικό Περιβάλλον (Ύστερη Αρχαιότητα-18ος αιώνας)	ΟΡΘ50	1	20	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr/ , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 161-162
Η Ορθόδοξη Εκκλησία και Θεολογία από τον 19ο στον 21ο αιώνα και η σύγχρονη Θρησκευτική Πραγματικότητα	ΟΡΘ51	1	20	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr/ , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 164-165
Η Πίστη και το Βίωμα της Ορθόδοξης Εκκλησίας σε σχέση με άλλες Χριστιανικές Παραδόσεις	ΟΡΘ60	1	20	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr/ , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 162-165
Η Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και ο Σύγχρονος Άνθρωπος	ΟΡΘ61	2	20	Θεωρητική	Κορμού	1 ΘΕ 1 ^{ου} ΕΤΟΥΣ	ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr/ , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 165-166
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	ΟΡΘΔΕ	2	40	Θεωρητική	Κορμού			http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr/ , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 166-167

Πρακτική άσκηση

Στο Πρόγραμμα Σπουδών δεν υπάρχει θεσμοθετημένη πρακτική άσκηση των φοιτητών/τριών.

Εξεταστικό σύστημα

Το γεγονός ότι το 30% της βαθμολογίας εξαρτάται από τους βαθμούς που θα συγκεντρώσουν οι φοιτητές/τριες στις γραπτές εργασίες ενεργοποιεί το ενδιαφέρον τους για αυτές, κι αυτό λειτουργεί με θετικό τρόπο. Οι φοιτητές/τριες εμπεδώνουν την ύλη μέσω των γραπτών εργασιών που εκπονούν.

Οι φοιτητές/τριες εκπονούν τέσσερις γραπτές εργασίες στη διάρκεια κάθε έτους, οι οποίες αξιολογούνται και βαθμολογούνται. Οι φοιτητές/τριες λαμβάνουν αναλυτική ανατροφοδότηση από τους διδάσκοντες. Ενδεχόμενες ενστάσεις λαμβάνονται υπόψη από τον Διευθυντή Σπουδών ή συζητούνται στην Κοσμητεία. Οι Διπλωματικές Εργασίες αξιολογούνται από δύο διδάσκοντες και τον Διευθυντή Σπουδών.

Το ζήτημα αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας συζητείται κάθε χρόνο στις τακτικές ΟΔΠ και στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ).

Λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών, κατά τα ακ. έτη 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022 και 2022-2023, οι εξετάσεις έγιναν με διαδικασίες εξ αποστάσεως. Παρά το γεγονός ότι ήταν μια νέα διαδικασία τόσο για τους διδάσκοντες όσο και για τους/τις φοιτητές/τριες, φαίνεται ότι λειτούργησε αποτελεσματικά και δεν παρατηρήθηκαν μεγάλα προβλήματα. Είναι ωστόσο μια διαδικασία προς αξιολόγηση, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι υιοθετήθηκε προκειμένου να αντιμετωπιστεί μια έκτακτη κοινωνική-εκπαιδευτική κατάσταση.

Στο ΜΠΣ γίνεται εφικτό κάθε χρόνο όλοι οι φοιτητές/τριες να εκπονούν τη μεταπτυχιακή εργασία τους σε θέμα που οι ίδιοι επιλέγουν.

Η κάθε μεταπτυχιακή εργασία ανατίθεται στον διδάσκοντα που μπορεί αποτελεσματικά να την επιβλέψει με βάση το γνωστικό αντικείμενό του και το ερευνητικό έργο του. Το ίδιο κριτήριο ισχύει και για τον δεύτερο επιβλέποντα.

Οι προδιαγραφές σε ό,τι αφορά την ποιότητα των μεταπτυχιακών εργασιών είναι ιδιαίτερα αυστηρές και εξετάζονται όλοι οι κανόνες σύνταξης και τεκμηρίωσης του θέματος, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός ερευνητικής πρωτοτυπίας.

Διεθνής διάσταση Προγράμματος Σπουδών

Δεν έχει διεθνοποιηθεί το Πρόγραμμα.

Δεν υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό. Κανένα μάθημα δεν διδάσκεται σε ξένη γλώσσα.

Εσωτερική αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης όλων των ΠΣ εμπίπτει στην ετήσια διαδικασία αξιολόγησης των Σχολών σύμφωνα με τις προτεινόμενες από την ΕΘΑΑΕ αρχές και στοχεύει να αντλήσει πληροφορίες ως προς το επίπεδο και την ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Διαρκής στόχος της αξιολόγησης είναι η συνεισφορά στη συνεχόμενη ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Πανεπιστημίου, των Σχολών αλλά και των ΠΣ.

Επιπλέον, το ΠΣ αξιολογείται εσωτερικά ανά ακαδημαϊκό έτος από την/τον ΔΠΣ και την ΟΜΕΑ της

Σχολής μέσω της συμπλήρωσης της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης του ΠΣ. Με βάση την έκθεση η Επιτροπή ΜΟΔΙΠ καταλήγει σε πόρισμα και ενδεχόμενες προτάσεις βελτίωσης το οποίο διαβιβάζεται στην/τον ΔΠΣ του ΠΣ. Η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης αναρτάται στον ιστότοπο της ΜΟΔΙΠ.

Εξωτερική αξιολόγηση/πιστοποίηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η περιοδική πιστοποίηση των ΠΣ οργανώνεται από την ΕΘΑΑΕ και πραγματοποιείται με διαδικασίες εξωτερικής αξιολόγησης από επιτροπές ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων. Η πιστοποίηση του Προγράμματος σπουδών, βάσει των εκθέσεων των επιτροπών, παρέχεται από την ΕΘΑΑΕ για συγκεκριμένη διάρκεια, μετά τη λήξη της οποίας πραγματοποιείται επαναπιστοποίησή του. Η πιστοποίηση ποιότητας των ΠΣ λειτουργεί ως μέσο εξακρίβωσης της συμμόρφωσης του Προγράμματος σπουδών με τις απαιτήσεις του προτύπου και ως καταλύτης για τη βελτίωσή του, ενώ μπορεί, επιπλέον, να προσφέρει νέες προοπτικές στη διεθνή ανταγωνιστικότητα των απονεμόμενων τίτλων. Οι ακαδημαϊκές μονάδες και τα Ιδρύματα οφείλουν να λαμβάνουν σταθερά υπόψη τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της επιτροπής εμπειρογνομόνων για τη συνεχή βελτίωση του Προγράμματος.

Μετά την παραλαβή της έκθεσης εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης του ΠΣ, η ΜΟΔΙΠ σε συνεργασία με την ακαδημαϊκή μονάδα (ΔΠΣ και Κοσμητεία) μελετά την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης για να αποφασίσει την υιοθέτηση μέρους ή του συνόλου των συστάσεων της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης και την κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης. Στο Σχέδιο Δράσης, το οποίο εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής του ΠΜΣ, καταγράφονται οι ενέργειες που θα πραγματοποιηθούν με τη χρήση των αναγκαίων πόρων και θα συμβάλουν στην επίτευξη βελτιώσεων και στην άρση των αδυναμιών που έχει εντοπίσει η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης. Το εγκεκριμένο από την Κοσμητεία Σχέδιο Δράσης του ΠΜΣ αποστέλλεται στη ΜΟΔΙΠ για τις αναγκαίες ενέργειες στο πλαίσιο της εσωτερικής αξιολόγησης του ΠΜΣ. Μετά την πάροδο δύο ετών από την ημερομηνία της πιστοποίησης, η ακαδημαϊκή μονάδα (ΔΠΣ, Κοσμητεία) αποτιμά τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν, την πρόοδο που έχει συντελεστεί κατά την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης και συντάσσει τον πίνακα «Παρακολούθηση Αποτελεσμάτων». Στον πίνακα «Παρακολούθηση Αποτελεσμάτων» αποτυπώνονται: - τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί, - ο βαθμός επίτευξης των αποτελεσμάτων, - οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για τη συμμόρφωση ως προς τις συστάσεις της εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης. Η Έκθεση Παρακολούθησης, αφού οριστικοποιηθεί μετά από συνεργασία της ΜΟΔΙΠ και της ακαδημαϊκής μονάδας (όπου απαιτείται), αποστέλλεται στην ΕΘΑΑΕ από τη ΜΟΔΙΠ και δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος, ως συνοδευτικό έγγραφο της Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης του ΠΣ.

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός» της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών (ΣΑΕ) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) αξιολογήθηκε από Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης κατά τις ημερομηνίες 25-30 Ιουνίου 2024.

Το τελικό αποτέλεσμα της Επιτροπής ήταν ότι, το Πρόγραμμα Σπουδών ΟΡΘ **συμμορφώνεται πλήρως (Fully Compliant)** με τις αρχές του Προτύπου Ποιότητας ΠΜΣ της ΕΘΑΑΕ και τις Αρχές Διασφάλισης Ποιότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG 2015) για το επίπεδο σπουδών 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων. Η διάρκεια ισχύος της πιστοποίησης ορίζεται για πέντε έτη, από **11-11-24** έως **10-11-29**.

Η Έκθεση Παρακολούθησης του ΠΜΣ ΟΡΘ θα συνταχθεί και θα υποβληθεί στην ΕΘΑΑΕ πριν την λήξη της διετίας από την έναρξη ισχύος της πιστοποίησης, ήτοι έως 11/11/2026.

Β' μέρος: Στατιστικά Στοιχεία Τρέχοντος Ακαδημαϊκού Έτους και Συμπεράσματα

1. Σε τι ποσοστό κατακτήθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί για το ΠΣ γι' αυτό το ακαδημαϊκό έτος; Τι έφταξε στις περιπτώσεις που υπήρξε μεγάλη απόκλιση από τους στόχους;

- Το ΜΠΣ κατάφερε να διατηρηθεί το αυξημένο ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών/τριών στις διαδικασίες αξιολόγησης των ΘΕ και του ΜΠΣ, μάλιστα με μια μικρή αύξηση (5%).
*Πραγματοποιήθηκε η ανάπτυξη των ΘΕ με τη δημιουργία συμπληρωματικού/υποστηρικτικού, εκπαιδευτικού υλικού.
- Ενισχύθηκε η παρουσία του ΜΠΣ στο διαδίκτυο.
- Ενισχύθηκαν οι δεσμοί με τους/τις απόφοιτους/ες του ΜΠΣ μέσω της ενθάρρυνσης των αποφοίτων για εγγραφή τους στο Δίκτυο Αποφοίτων του Ιδρύματος.

2. Πώς κρίνετε τη βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Πίνακας 2. Επιτομή στοιχείων του αξιολογούμενου ΠΣ

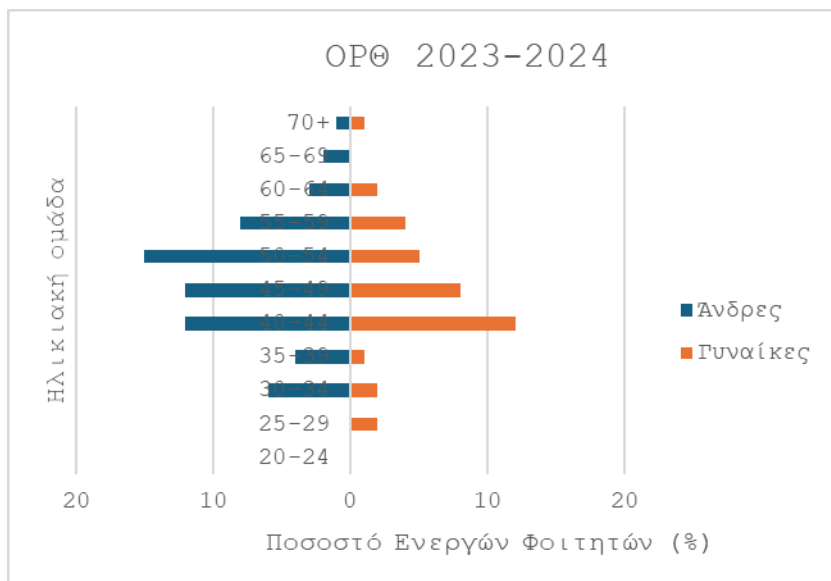
	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Συνολικός αριθμός φοιτητών	100	104	162	221	228
Σύνολο προσφερόμενων θέσεων	180	180	180	180	180
Συνολικός αριθμός αιτήσεων	46	39	38	75	47
Συνολικός αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών	30	19	34	57	37
Συνολικός αριθμός αποφοίτων	23	29	46	66	57
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0	0	0
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	3	4	5	7	7
Σύνολο ΘΕ	5	5	5	5	5
Σύνολο Υποχρεωτικών ΘΕ	5	5	5	5	5
Σύνολο ΘΕ Επιλογής	0	0	0	0	0
Μ.Ο. βαθμού πτυχίου	8.67	8.34	8.57	8.61	8.46

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Βασικός στόχος παραμένει η ενίσχυση της ελκυστικότητας ΜΠΣ για κάλυψη όλων των προσφερόμενων θέσεων.

Οι αλλοδαποί/ες φοιτητές/τριες αποτελούν μόνο το 3% των ενεργών φοιτητών/τριών.

Τα ποσοστά ενεργών φοιτητών/τριών για το ακαδ. έτος 23-24, ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα αποτυπώνονται στο παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 1: Κατανομή ενεργών φοιτητών (%) ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα

Πίνακας 3. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός (ΟΡΘ)

	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Πτυχιακοί φοιτητές	100	104	162	221	228
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0	0	0
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	3	4	5	7	7

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Πίνακας 4. Εξέλιξη των εισερχομένων φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός (ΟΡΘ)

	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Σύνολο προσφερόμενων θέσεων	180	180	180	180	180
Σύνολο αιτήσεων	46	39	38	75	47
Συνολικός αριθμός νεοεισερχόμενων φοιτητών	30	19	34	57	37
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0	0	0
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	1	1	0	0	1
Αριθμός αποφοίτων	23	29	46	66	57

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Στοιχεία Εξετάσεων -Εγκατάλειψη σπουδών (Drop out)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΜΕΑ, το 2023-24 υπήρχαν συνολικά 137 εγγραφές σε Θεματικές Ενότητες για τις οποίες το 81% συμμετείχε σε τουλάχιστον μια εξέταση και εκ των οποίων το 99,1% ολοκλήρωσε τη Θεματική Ενότητα. Το ποσοστό επιτυχόντων σε σχέση με όλες τις δηλώσεις Θεματικών Ενοτήτων στο ΠΣ αγγίζει το 80,3%.

Ο μέσος χρόνος λήψης του τίτλου του Προγράμματος Σπουδών είναι 4,45 έτη με μέσο ποσοστό εγκατάλειψης σπουδών 31,6% από τους οποίους το 61,1% είχαν εγγραφεί σε Θεματική Ενότητα μόνο μία χρονιά και το 24,8% των διαγραφέντων είχαν συμμετάσχει στην εκπαιδευτική διαδικασία (είχαν δώσει έστω και μία εργασία). Το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024 εγκατέλειψαν τις σπουδές τους το 10% των εγγεγραμμένων, ενώ:

- το 3,3% των εγγεγραμμένων διαγράφηκε πριν την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους (δεν είχε δηλώσει Θεματική Ενότητα)
- το 33,3% των διαγραφέντων είχε συμμετάσχει στην εκπαιδευτική διαδικασία (είχε δώσει έστω και μία εργασία).

Πίνακας 5. Εξέλιξη του αριθμού και διάρκειας σπουδών των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός (ΟΡΘ)

Έτος Εισαγωγής	Εγγραφέντες Νεοεισερχόμενοι	Αποφοιτήσαντες διάρκεια σπουδών (σε έτη)							Μη αποφοιτήσαντες (συμπεριλαμβάνονται και οι διακόψαντες)	Διακόψαντες	Ποσοστιαία αναλογία		
		Κ	Κ+1	Κ+2	Κ+3	Κ+4	Κ+5	>Κ+6			Συνολικό ποσοστό αποφοιτησάντων	Συνολικό ποσοστό μη αποφοιτησάντων (συμπεριλαμβάνονται και οι διακόψαντες)	Συνολικό ποσοστό όσων διέκοψαν
2011-2012	91	9	15	16	4	4	0	0	43	42	52.75%	47.25%	46.15%
2012-2013	90	14	10	21	10	4	1	1	29	28	67.78%	32.22%	31.11%
2013-2014	90	9	11	24	3	3	0	0	40	38	55.56%	44.44%	42.22%
2014-2015	90	7	11	32	3	0	1	1	35	31	61.11%	38.89%	34.44%
2015-2016	90	18	9	17	7	2	0	1	36	30	60.00%	40.00%	33.33%
2016-2017	146	24	18	38	7	5	3	0	51	29	65.07%	34.93%	19.86%
2017-2018	75	16	9	12	2	1	0	0	35	20	53.33%	46.67%	26.67%
2018-2019	35	2	9	2	5	1	0	0	16	12	54.29%	45.71%	34.29%
2019-2020	37	3	9	2	4	0	0	0	19	11	48.65%	51.35%	29.73%
2020-2021	66	11	14	4	0	0	0	0	37	8	43.94%	56.06%	12.12%
2021-2022	34	2	9	0	0	0	0	0	23	9	32.35%	67.65%	26.47%
2022-2023	19	0	0	0	0	0	0	0	19	3	0.00%	100.00%	15.79%
2023-2024	30	0	0	0	0	0	0	0	30	3	0.00%	100.00%	10.00%

Πίνακας 6. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός (ΟΡΘ)

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός Αριθμός Αποφοίτων	Κατανομή βαθμών (αριθμός αποφοίτων και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2019-2020	57	0 0.00%	3 5.26%	23 40.35%	31 54.39%	8.46
2020-2021	66	1 1.52%	1 1.52%	28 42.42%	36 54.55%	8.61
2021-2022	46	0 0.00%	1 2.17%	21 45.65%	24 52.17%	8.57
2022-2023	29	1 2.17%	2 6.90%	12 41.38%	14 48.28%	8.34
2023-2024	23	0 0.00%	1 4.35%	9 39.13%	13 56.52%	8.67
Σύνολο	221	2 0.90%	8 3.62%	93 42.08%	118 53.39%	8.53

* σύνολο και μέσος όρος τελευταίων 5 χρόνων

Εσωτερική αξιολόγηση από τους φοιτητές και Συντονιστές

Το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024 οι φοιτητές/τριες του ΟΡΘ αύξησαν το ποσοστό της συμμετοχής τους σε σχέση με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος 2022-2023. Οι φοιτητές/τριες δηλώνουν περισσότερο ικανοποιημένοι/ες από τους/τις καθηγητές/τριες, ενώ την μικρότερη ικανοποίηση έχουν από το εκπαιδευτικό υλικό.

Πίνακας 7. Στοιχεία Εσωτερικής Αξιολόγησης από φοιτητές και Συντονιστές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός (ΟΡΘ)

2023-2024							
Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
4.85	4.83	4.56	4.59	4.59	59	94	62.77%
2022-2023							
Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
4.5	4.83	4.07	4.28	4.28	51	93	54.84%
2021-2022							
Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
4.72	5.00	4.26	4.46	4.42	78	144	54.17%
2020-2021							
Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
4.70	5.00	4.23	4.40	4.40	117	178	65.73%

2019-2020								
Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές Υπηρεσίες	Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
4.45	4.83	3.97	4.02	3.88	3.96	125	190	65.79%

Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών

Πίνακας 8. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός (ΟΡΘ)

Θεματική Ενότητα	Συντονιστής	Αριθμός ΟΣΣ/ Εργαστηρίων	Αριθμός Εργασιών	Εκπαιδευτικό Υλικό*	Αριθμός Τμημάτων	Αριθμός Διδασκόντων	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων	Χρήση ΤΠΕ
Η ιστορική πορεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας και Θεολογίας στο Ευρύτερο Θρησκευτικό και Πολιτισμικό Περιβάλλον (Ύστερη Αρχαιότητα-18ος αιώνας) - ΟΡΘ50	ΔΕΣΠΟΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ	5	4	4	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Η Ορθόδοξη Εκκλησία και Θεολογία από τον 19ο στον 21ο αιώνα και η σύγχρονη Θρησκευτική Πραγματικότητα - ΟΡΘ51	ΛΟΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ	5	4	4	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Η Πίστη και το Βίωμα της Ορθόδοξης Εκκλησίας σε σχέση με άλλες Χριστιανικές Παραδόσεις - ΟΡΘ60	ΓΙΑΓΚΑΖΟΓΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΣ	5	4	4	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Η Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και ο Σύγχρονος Άνθρωπος - ΟΡΘ61	ΜΠΟΛΙΑΚΗ ΕΛΕΝΗ	5	4	6	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - ΟΡΘΔΕ							Ναι	Ναι	Ναι

*Το πλήθος του εκπαιδευτικού υλικού προκύπτει ως άθροισμα όλων των τμημάτων εκπαιδευτικού υλικού (τόμοι, άρθρα, cd, wiki κ.α.) ανεξαρτήτως τύπου, όπως αυτά καταγράφονται στο πακέτο φοιτητή.

Εξεταστικό σύστημα

Πίνακας 9. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός (ΟΡΘ)

Θεματική Ενότητα	Αριθμός Εγγεγραμμένων Φοιτητών	Αριθμός Συμμετεχόντων Φοιτητών στις Εξετάσεις	Αριθμός Επιτυχόντων Φοιτητών	Αριθμός Φοιτητών που αξιολόγησαν	Αριθμός Φοιτητών με δυνατότητα αξιολόγησης	Ποσοστό Επιτυχίας στις Εξετάσεις
Η ιστορική πορεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας και Θεολογίας στο Ευρύτερο Θρησκευτικό και Πολιτισμικό Περιβάλλον (Ύστερη Αρχαιότητα-18ος αιώνας) - ΟΡΘ50	29	26	25	20	27	96.15%
Η Ορθόδοξη Εκκλησία και Θεολογία από τον 19ο στον 21ο αιώνα και η σύγχρονη Θρησκευτική Πραγματικότητα - ΟΡΘ51	21	18	18	12	18	100.00%
Η Πίστη και το Βίωμα της Ορθόδοξης Εκκλησίας σε σχέση με άλλες Χριστιανικές Παραδόσεις - ΟΡΘ60	29	24	24	15	27	100.00%
Η Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και ο Σύγχρονος Άνθρωπος - ΟΡΘ61	23	20	20	12	22	100.00%
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - ΟΡΘΔΕ	35	23	23	10	23	100.00%

3. Συμπεράσματα

Θετικά στοιχεία του ΠΣ όπως προκύπτουν από την αξιολόγηση του ΠΣ

Το Πρόγραμμα ΟΡΘ αποτελεί ένα ιδιαίτερα δυναμικό και σύγχρονο μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του ΕΑΠ. Οι απόφοιτοι/ες, οι διδάσκοντες/ουσες και οι «εν δυνάμει» φοιτητές/τριες αποτελούν μια ενεργή επιστημονική κοινότητα με μεγάλη εμβέλεια και επίδραση στο πεδίο της Δια Βίου Μάθησης στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς.

Ευρήματα / Αδυναμίες / Κίνδυνοι όπως προκύπτουν από την αξιολόγηση του ΠΣ

Το ΠΣ ΟΡΘ δεν έχει πετύχει ακόμα να γίνει γνωστό σε κοινότητες-χώρους απ' όπου μπορεί να προσελκύσει υποψήφιους φοιτητές/τριες, ενώ θα πρέπει να ενισχύσει την παρουσία του με ημερίδες, σεμινάρια και συνέδρια ούτως ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των εισακτέων.

Προτάσεις βελτίωσης του ΠΣ

Το ΠΣ ΟΡΘ σχεδιάζεται να εμπλουτιστεί με την εισαγωγή των εξής δύο νέων ΘΕ:

α. Τη Βίβλο (Παλαιά και Καινή Διαθήκη)

β. Την Πατερική Εκκλησιαστική Γραμματεία

Οι συγκεκριμένες ΘΕ θα συνέδραμαν σημαντικά στην κατανόηση των πηγών και των ιδεών που καλλιεργήθηκαν από τις γραπτές πηγές του Χριστιανισμού, οδήγησαν στην ανάπτυξη του δόγματος και διαμόρφωσαν την ιστορική εξέλιξη και καλλιέργεια των θεολογικών ιδεών και τάσεων στο πέρασμα των αιώνων.

Η εισαγωγή αυτών των δύο ΘΕ θα υπηρετούσε την ομαλή ένταξη του/της φοιτητή/τριας στο χώρο της Θεολογίας και την ενασχόλησή του με τις βασικές πηγές της Ορθόδοξης Χριστιανικής Θεολογίας. Έχοντας ως αφετηρία αυτό το πρώτο στάδιο, στη συνέχεια οι φοιτητές/τριες θα έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν τη δική τους εκπαιδευτική διαδρομή και να μνηθούν στον Θρησκευτικό Πλουραλισμό.

Θα μπορούσε ενδεχομένως να εξεταστεί η συμπερίληψη θεματικών ενοτήτων στην αγγλική γλώσσα, δημιουργώντας τις βάσεις για ένα μελλοντικό ξενόγλωσσο Πρόγραμμα σπουδών (αντίστοιχα Προγράμματα προσφέρονται από ανταγωνιστικά ΑΕΙ). Αυτή η προοπτική θα πρέπει να συζητηθεί διεξοδικά σε επίπεδο ΕΠΣ, ώστε να προκύψει μια ολοκληρωμένη πρόταση.

Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα εγγραφής στο ΠΣ και των αποφοίτων των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών με την ίδια διαδικασία επιλογής, όπως προβλέπεται και για τους/τις λοιπούς/ες απόφοιτους/ες ΑΕΙ και ΑΤΕΙ (βλ. πιο πάνω).